

GRUNDLAG FOR DEN BEREGNEDE SMÅGRISENOTERING – DECEMBER 2022

Sisse Villumsen Schlægelberger

^a SEGES Innovation P/S

STØTTET AF

Svineafgiftsfonden

Hovedkonklusion

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for henholdsvis smågrise- og slagtegriseproducenten. Underskud og overskud deles ligeligt mellem producenterne.

Sammendrag

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra det bedst mulige skøn over indtægter og udgifter for en konventionel smågrise- og slagtegriseproduktion. Indtægterne kommer ved salg af slagtegrise og søer baseret på Danish Crowns notering, som reguleres for forskellige fradrag og tillæg samt efterbetaling. Smågriseprisen er dermed baseret på den gennemsnitlige, afregnede pris for almindelige slagtegrise. Omkostningerne består af stykomkostninger samt kontante kapacitets- og finansieringsomkostninger. Ud fra de samlede indtægter og udgifter kommer der et resultat på bundlinjen, som fordeles mellem smågrise- og slagtegriseproducenten. Det er forholdet mellem de finansielle omkostninger ved at producere henholdsvis en smågris og en slagtegris, der anvendes til at fordele under- og overskud mellem smågrise- og slagtegriseproducenten.

Formålet er at sikre samme afkast af den investerede kapital i produktionsapparatet for smågrise- og slagtegriseproducenten.

Den beregnede Smågrisenotering beregnes ud fra Danish Crowns gennemsnitlige afregningspris for almindelige slagtegrise. Alle former for specialproduktioner holdes udenfor afregningsprisen. Afregningsprisen korrigeres løbende ud fra den seneste offentliggjorte slagtegrisenotering fra Danish Crown. Hvis slagtegrisenoteringen suspenderes, offentliggøres Den beregnede Smågrisenotering uændret ugentligt, indtil en ny slagtegrisenotering foreligger. Den beregnede Smågrisenotering er en beregnet gennemsnitlig pris for alle smågrise, det vil sige inkl. de grise, som måtte have fejl, der medfører en mindre værdi.

Der er fra december 2022 indført en ny datakilde til beregning af foder- og energipriser. Datagrundlaget er fremadrettet månedlige opgørelser fra Ø90. Foderpriserne opdateres fortsat på månedlig basis, mens opdateringen af energiprisen ændres fra årlig til månedlig opdatering.

Kontrakter, der indgås mellem køber og sælger, bør omfatte:

Alle smågrisenoteringer, der offentliggøres på Landbrug & Fødevarer Sektor for gris' hjemmeside (www.svineproduktion.dk), skal betragtes som vejledende priser. Der er en række forhold, som køber og sælger selv skal forholde sig til, når afregningsgrundlaget for smågriseprisen skal fastlægges, herunder hvilken eller hvilke noteringer grisene afregnes efter, samt hvilket grundlag et kvalitetstillæg eller -fradrag til prisen beregnes ud fra.

Ligeledes skal parterne selv forholde sig til prisen på ukurante grise, som fx halvorn, grise med brok, grise med farvede aftegn samt grise, der i størrelse afviger fra det aftalte. Grise med brok, som dør eller kasseres, indgår i produktionsresultatet og dermed i smågriseprisen. Grise med brok, der leveres og afregnes på normal vis, er der ikke noget tab på.

Det bør ligeledes være aftalt, hvordan køber og sælger skal forholde sig i tilfælde af, at der er fundet tabsvoldende sygdomme i købers eller sælgers besætning, herunder handlingsplaner til kontrol af sygdommen.

Baggrund

Beregning af smågrisenoteringen foretages hver uge og offentliggøres hver torsdag kl. 14:00. De samlede omkostninger ved at producere en gris og fordelingen mellem smågrisen og slagtegrisen anvendes til at beregne smågriseprisen. Det gøres ved at beregne omkostningen til at producere en smågris og tillægge eller fradrage en procentandel af fortjenesten eller tabet på slagtegrisen. Fordelingen af tab og fortjeneste foretages ud fra investeringens størrelse til henholdsvis at producere en smågris og en slagtegris.

Mindst en gang årligt tages samtlige forudsætninger op til ny vurdering for at blive tilpasset den løbende udvikling. Ændringer i noteringen, efterbetaling, foderpriser og produktionsafgifter indgår dog i beregningen på det tidspunkt, de måtte fremkomme.

Årshjul for Den beregnede Smågrisenotering

Ændringer sker altid og meldes ud torsdag i ugen før de er gældende fra om mandagen.

Fx: Det opdaterede grundlag for Den beregnede Smågrisenotering, som er gældende fra uge 26, meldes ud torsdag i uge 25.

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering kan altid beslutte afvigelser fra det angivne tidspunkt:

Uge 26: Grundlaget for Den beregnede Smågrisenotering opdateres.

Uge 51: Den beregnede Smågrisenotering opdateres med ny efterbetaling, korrektioner til afregningsprisen og slagtevægt.

En gang månedligt opdateres priserne på foder og energi i Den beregnede Smågrisenotering.

Produktionsresultater

Produktionsresultaterne er fra effektivitetskontrollen, hvor data indsamles en gang årligt og dækker et helt kalenderår. Resultaterne, der ses i tabel 1, er vejede gennemsnit.

Tabel 1. Produktionsresultater

Periode	2020	2021
Sohold:		
Antal besætninger	821	862
Antal søer pr. besætning	802	813
1. lægskuld, %	23,7	24,5
Levendefødte pr. kuld	17,7	17,9
Fravænnede pr. årsso	33,9	34,0
Sofoder pr. årsso *	1.516	1.514
Fravænningsvægt, kg	6,4	6,4
Pattegrise foder pr. gris i farestald, FEsv	1,0	1,0
Sofoder korrigeret til 7 kg ved fravæning **	1.538	1.536
Afgangsvægt, kg		
Afgangsvægt, kg	30	30
FEsv pr. kg tilvækst	1,82	1,81
Døde grise, %	3,6	3,9
Daglig tilvækst, gram	461	464
Slagtegrise:		
Antal besætninger	859	985
Producerede pr. besætning	8.330	8.858
Slagtevægt, kg	90,6	90,6
Vægt ved indsættelse, kg	30	30
FEsv pr. kg tilvækst, 30 kg til slagtning	2,67***	2,66***
Daglig tilvækst, gram	1.030	1.032
Døde og kasserede, %	3,4	3,6

*) Inkl. foder til sopolte

**) Beregnes som ekstra foderdage pr. kuld à 8 FEso for at opnå 7 kg i fravænningsvægt, Daglig tilvækst i intervallet 6-7 kg er sat til 215 gram

***) Korrigeret til 30 kg ved indsættelse, og 88,2 kg slagtevægt

Smågrisenoteringerne

Den beregnede Smågrisenotering er vejledende. Hvis man ønsker at korrigere noteringen, efter hvad den enkelte opnår i afregningspris i forhold til basisafregningsprisen, der fremkommer ved notering + 0,14 kr. pr. kg, gøres det ved at korrigere smågriseprisen med 4,58 kr. pr. 10 øre i afvigelse i afregningsprisen pr. 30 kg's gris og med 3,25 kr. pr. 10 øre i afvigelse i afregningsprisen pr. 7 kg's gris.

Nedenstående noteringer og slagtevægte indgår i Den beregnede Smågrisenotering:

Brokgrise, der dør/afives, indgår i produktionsresultaterne.

Ændringer i slagtevægt i forbindelse med højtider indgår i den gennemsnitlige slagtevægt. Eventuelle tillæg ved fremrykning eller udsætning af grise er indregnet i den gennemsnitlige korrektion af afregningsprisen.

Slagtesøer over 126,4 kg afregnes med sonotering, inkl. efterbetaling. Slagtepolte under 110 kg afregnes som slagtegrise, inkl. efterbetaling for slagtegrise.

Slagtevægt

Slagtegrise, gns. slagtevægt i regnskabsåret 21/22	88,2 kg
Søer og gylte	181 kg
Polte	88,2 kg
Orner	181 kg

Afregningspris

For regnskabsåret 2021/22 udbetalte Danish Crown 130 øre pr. kg i efterbetaling. Efterbetalingen reguleres en gang årligt i uge 51, hvor den udbetales til producenterne. Særlige kontraktmæssige tillæg, der ikke udbetales løbende som en del af afregningen, indregnes ikke i afregningsprisen, fx nyhustillæg, introduktionstillæg og væksttillæg samt etableringsbonus. De reguleringer, der indgår i afregningsprisen udover efterbetalingen, fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 2. Noteringen korrigeres på følgende måde for at få afregningsprisen

År	2021	2022
Notering	10,00	10,00
Vægt	-0,12	-0,08
Kødprocent	0,06	0,11
Indberetningsbonus	0,10	0,10
Danish Crown-mængde	0,05	0,05
Bæredygtighedstillæg*	-	0,07
Logistik mv.	-0,04	-0,04
Afregningspris	10,05	10,21

*Bæredygtighedstillæg indregnes fra 1. januar 2023 med 7 øre, og vil blive reguleret løbende

Beløb, der indsættes på ejerkonti, indgår ikke i afregningsprisen, som ligger til grund for smågriseprisen. Beløb, der indsættes på ejerkonti, er fastfrosne, indtil medlemskabet af Danish Crown ophører. Ved medlemsophør opgøres kontoen, og pengene kan blive udbetalt med 1/10 del over de efterfølgende 10 år. Forudsætningen er, at der er et tilsvarende overskud, der indsættes på ejerkonti, idet Danish Crowns egenkapital ikke må påvirkes negativt som følge af udbetalinger. Der kan ikke beregnes nogen nutidsværdi, og beløbet kan derfor ikke indregnes i afregningsprisen på indbetalingstidspunktet.

Foder- og energipriser

Fra december 2022 indføres der en ny datakilde til beregning af foder- og energipriser i Den beregnede Smågrisenotering. Tidligere har foderpriserne været et gennemsnit af kontraktpriser og markedspriser på månedsniveau. Kontraktpriserne blev indhentet august og januar, og eventuelt i maj ved store udsving i priserne, fra seks foderstoffirmaer fordelt over hele landet. Prisniveauet var baseret på levering af hele træk (36-40 tons) pr. gang. Herudover blev der indhentet råvarepriser hver uge til beregning af en gennemsnitlig markedspris.

Den nye datakilde bygger på griseproducenternes kasseposterings fra Ø90, som bliver opgjørt på månedsniveau. Det er forudsat, at data kommer fra virksomheder med minimum 200 årssøer eller 5.000 producerede slagtegrise. Data indgår kun for de virksomheder, der har givet tilsagn til at deres data må benyttes til statistik. Det er desuden blevet analyseret, hvor stor en forskel der er i foderpriserne mellem færdigfoder og hjemmeblandet foder. Færdigfoder og hjemmeblandet foder vægter hver med 50 % af foderprisen.

Priserne sammenlignes løbende med de fakturerede priser samt foderpriser i DB-Tjek og Business Check.

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering har på baggrund af de store udsving i prisen på energi, samtidig besluttet at energiprisen fremadrettet opdateres én gang om måneden i stedet for som tidligere én gang om året. Data fra Ø90 benyttes som for foderpriserne, ligeledes for prisen på energi.

Diverse styk- og kapacitetsomkostninger

Omkostningerne er afstemt med de omkostninger, der findes i Business Check Svineproduktion og DB-Tjek. Transportomkostningerne gælder kun for transporter under otte timer og er beregnet på følgende måde: lukket SPF-bil med 465 grise, 5,5 time pr. transport til 1.395 kr. pr. time samt åben bil med 700 grise og 5,5 timer pr. transport til 1.295 kr. pr. time. Der regnes med, at 1/3 del af grisene transporteres i lukkede biler. Omkostningen til at transportere 7 kg's grise er skønnet til at udgøre 2/3 del af prisen for 30 kg's grise.

Tabel 3. Styk- og kapacitetsomkostninger

Gældende fra og med uge:	26/2021	26/2022
Timeløn fra DB-Tjek	184 kr.	192 kr.
kW-timer pr. årsso (indtil fravæning)	320 kW	320 kW
kW-timer pr. smågris	12 kW	12 kW
kW-timer pr. slagtegris	14 kW	14 kW
Transport pr. smågris – griseringe	11,20 kr.	12,7 kr.*
Transport af 7 kg's grise – griseringe 67 % af 30 kg prisen	7,30 kr.	8,5 kr.*
Transport pr. sopolt, ved 75 polte pr. transport	85,00 kr.	88 kr.*
Produktionsafgift, slagtegrise	6,20 kr.	5,50 kr.
Produktionsafgift, søer	12,00 kr.	10,90 kr.
Veterinær rådgivning 64 kr., medicin 293 kr. og vaccine 218 kr. til søer	545 kr.	575 kr.
Veterinær rådgivning 1,0 kr., medicin 1,20 kr. og vaccine 6,9 kr. til smågrise	8,50 kr.	9,10 kr.
Veterinær rådgivning 2,05 kr. medicin 2,75 kr. og vaccine 1,25 kr. til slagtegrise	6,00 kr.	6,05 kr.
Omkostning til håndtering af gylle, der afsættes på gylleaftaler: 22 kr. pr. m ³ . Det forudsættes, at 45 % af gyllen afsættes på aftaler. Den gennemsnitlige omkostning bliver dermed 22 x 0,45, når omkostning ved udbringning på egne dyrkede jorde sættes til 0 kr.	9,90 kr.	9,90 kr.
KS-udgifter 36,90 kr. pr. sædportion, inkl. genafgift, leveringsomkostninger, kateter (5,6 sædportioner pr. årsso)	183,00 kr.	206,60 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. søer	300,00 kr.	305,00 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. smågrise	4,50 kr.	4,00 kr.
Diverse udgifter, agronomiel rådgivning, DAKA mv. slagtegrise	7,20 kr.	7,20 kr.

*Brændstoffillæg, svarende til 0,38 kr. pr. smågris er indregnet i transportprisen i 2022

Bygninger

Tabel 4. Bygninger

Byggepriser	Fra og med uge 26/2021	Fra og med uge 26/2022
Sostalde, pr. so indtil fravæning – løbeafdeling (8/15 i bokse, 7/15 løsgående): 20.000 / 21.760 kr. Drægtighedsstald er med ESF	20.200	20.950
Smågrisestalde, pr. stiplads til 30 kg	1.910	1.940
Slagtegrisestalde, pr. stiplads fra 30 kg	3.635	3.680
Afskrivningsperiode, bygninger	25 år	25 år
Afskrivningsperiode, inventar	12,5 år	12,5 år
Råbygningers andel af totalinvesteringen, sohold	67 %	67 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, sohold	33 %	33 %
Råbygningers andel af totalinvesteringen, slagtegrise	72 %	72 %
Gulve og inventars andel af totalinvesteringen, slagtegrise	28 %	28 %
Gennemsnitlig betalt rente **	1,9 %	1,62 %
Vedligehold pr. so indtil fravæning, årlig *	215 kr.	222 kr.
Vedligehold pr. smågrise-stiplads, fravæning til 30 kg, årlig *	20 kr.	21 kr.
Vedligehold pr. slagtegrise-stiplads *	36 kr.	39 kr.
BAT-søer, kr. pr. årsso	50 kr.	50 kr.
BAT-smågrise, kr. pr. smågris	1,3 kr.	1,3 kr.
BAT-slagtegrise, kr. pr. slagtegris	8,0 kr.	8,0 kr.

*) 0,6 % af nypris på råbygning og 2 % på inventar

**) Renten er gennemsnitlig betalt rente fra Business Check Gris 2021

Investering og arbejdsforbrug

Ved fastlæggelse af investering og arbejdsforbrug tages der udgangspunkt i en sobesætning på 1.250 søer med salg af 30 kg's grise, og en slagtegrisebesætning med 4.400 stipladser.

Omkostninger til miljø omfatter alene BAT-omkostninger, som skønnes at dække de gennemsnitlige miljøomkostninger.

I løbeafdelingen er der fikserede søer i løbebokse henholdsvis løsgående søer, og søerne er opstaldet i bokse de fire første uger efter løbning. I resten af drægtighedsperioden er søerne opstaldet i dynamiske grupper og fodres individuelt med elektronisk sofodring, henholdsvis en ædeboks pr. so. Der anvendes en gennemsnitspris for de to systemer, som forventes at være lige udbredt på landsplan. I farestalden er der kassestier på 1,7 × 2,7 m, med 1,2 m spaltegulv.

Smågrisestaldene er med to-klimasystem, 2/3 del fast gulv og tørfodring. Der opstaldes tre kuld pr. sti. I slagtegrisestalden er der 1/3 del drænet gulv og tørfodring. Både smågrise- og slagtegrisestalde er sektionerede. Priserne er inkl. gyllekumme og foderlade til opbevaring af indkøbt foder og udleveringsrum med rampe. Priserne er uden byggemodning af grunden (jord- og kloakarbejde), og der er ikke indregnet halmlade. Byggesagsomkostninger og miljøtilladelser er ikke medregnet i priserne.

Den samlede byggepris for et anlæg til søer med smågrise op til 30 kg er 31.100 kr. pr. so, inkl. foder- og gylleopbevaring, forrum mv., men ekskl. jordarbejde, miljøsags- og byggesagsomkostninger, som udgør 1.000 - 3.000 kr. pr. so-plads og 200-400 kr. pr. slagtegrise-stiplads afhængig af lokale forhold.

Gyllehåndteringsomkostninger

Der produceres 4,08 ton gylle pr. so og 0,132 ton pr. smågris og 0,562 ton pr. slagtegris (Kilde: Normtal 2021, Aarhus Universitet). Omkostninger til udbringning af gyllen belaster økonomien i griseproduktionen, hvis gyllen ikke anvendes på egen dyrket jord. Det forudsættes, at 45 % af gyllen afsættes til gylleaftager, hvor omkostninger til at håndtere gyllen kan variere meget. Omkostningerne til udbringning inkl. transport er sat til 22 kr. pr. ton gylle, og den vægtede gennemsnitsomkostning til gyllehåndtering bliver dermed 9,90 kr. pr. ton.

Arbejdsforbrug

I arbejdsforbruget indgår alle normale arbejdsopgaver, inkl. driftsledelse.

Arbejdsforbruget er baseret på data fra DB-Tjek og fastsat til:

9,2 timer pr. årssø indtil fravæning

5 minutter (0,083 time pr. smågris)

11 minutter (0,183 time pr. slagtegris).

Poltepriser

Der indkøbes polte til grundpris, der løbende reguleres med slagtegrisenoteringen. Grundprisen tillægges et sundhedstillæg på 200 kr.

Kg-regulering

Tillæggene beregnes ud fra det princip, at DB pr. standard stiplads årligt skal være ens ved forskellige indgangsvægte. En fravænnet gris, der vejer 9 kg, er seks dage kortere tid i smågriseholden end en fravænnet gris på 7 kg. En gris på 7 kg skal også starte på en dyrere smågriseblanding end en gris på 9 kg. Tilsvarende er grise fravænnet ved 5 kg en uge længere i fravænningsstalden, og de skal starte på en særlig god startfoderblanding. Fradraget til basisprisen ved 7 kg for grise, der vejer 5-7 kg, angives som et tillæg til 7-9 kg's vægtreguleringen.

UK-tillæg

Ændringerne i UK-tillægget varsles cirka tre måneder, før de træder i kraft. For at opnå UK-tillæg kræves det, at søerne går løse i alle staldafsnit i hele gold- og drægtighedsperioden, indtil de flyttes til farestalden. Endvidere skal slagtevægten være indenfor basisvægtintervallet, og kødprocenten skal være $\geq 58\%$. Fejl ved grisene, fx sorte pletter, halvørner og grise med ikke-læsbare tatoveringer opnår heller ikke tillæg.

Godkendelsesprocenten afhænger især af den gennemsnitlige slagtevægt og kødprocent. I regnskabsåret 2020/2021 var den gennemsnitlige godkendelsesprocent 90,4.

Krav til UK-producenterne

Stort set alle meromkostningerne ved UK-produktion er forbundet med kravet om løsgående søer i løbestalden og de første fire uger af drægtighedsperioden.

Tabel 5. Omkostninger ved UK-produktion

	UK-regler i forhold til løbeafdeling Efter 1.1.2015	UK-regler i forhold til løbeafdeling Før 1.1.2015	Vægtet meromk. 13/20 til løbeafd. Før 1.1.2015
Meromkostning pr. 30 kg's gris, kr.	2,87	4,09	3,66
Meromkostning pr. slagtegris, kr.	2,87	2,87	2,87
Omkostning i alt UK-grise, kr.	5,74	6,96	6,53

De marginale omkostninger ved UK-regler i forhold til en sobesætning med ny dansk løbeafdeling er 6,53 kr. pr. UK-gris. Hvis omkostningen til UK fordeles med 13/20 til ældre løbestalde, bliver den vægtede omkostning pr. 30 kg's grise 6,53 kr. Meromkostning pr. 30 kg's grise udgør 3,66 kr. eller 56 % af de samlede omkostninger.

Tabel 6. Fordelingsnøgle meromkostninger (%) ved UK-produktion i forhold til traditionel dansk sohold med ny løbeafdeling

Andel meromkostninger	UK-regler i forhold til løbeafdeling Efter 1.1.2015	UK-regler i forhold til løbeafdeling Før 1.1.2015	Forholdsfordelt med 13/20 til ældre løbestald
Smågrise, 30 kg	50	59	56
Slagtegrise	50	41	44
I alt	100	100	100

I regnskabsåret 2020/2021 var den gennemsnitlige godkendelsesprocent for UK-grise 90,4 og slagtevægten var 89,7 kg. På basis af ovenstående resultater bliver UK-tillægget pr. 30 kg's grise ved 89,7 kg slagtevægt 25 øre i tillæg og 90,4 % godkendte følgende:

$$89,7 \text{ kg} \times 0,25 \text{ kr.} \times 90,4 \% \times 56 \% = 11,37 \text{ kr.}$$

Udvalget for Den beregnede Smågrisenotering

Smågrisesælgere	
Hans Chr. Tylvad	Skårupvej 8, 6900 Skjern Tlf.: 9736 2424 / 4079 2424, mail: hc.tylvad@gmail.com
Mikael Brændgaard Rømer	Gjønderupgaard, Gøndedrupgårdvej 195, 9760 Vrå Tlf.: 9898 6852 / 4296 6852, mail: mail@gjoenderupgaard.dk
Smågrisekøbere	
Henrik Kildegaard	Volstrupvej 5, 5750 Ringe Tlf.: 6262 1833 / 2992 3787, mail: hkildegaard@hotmail.dk
Svend Amstrup Jensen	Vesteragergaard, Dover Kirkevej 6, 6660 Lintrup Tlf.: 2372 7415, mail: svend_k_jensen@hotmail.com
Teknikere	
Mogens Bækgaard	SvineXperten Tlf.: 9615 3021 / 4088 4890, mail: mgb@svxp.dk
Nicolaj Nørgaard	Danish Crown, mail: nicno@danishcrown.dk
Per Bardrum	Danske Svineproducenter, mail: peb@danskesvineproducenter.dk
Sisse Villumsen Schlægelberger	SEGES Innovation P/S Tlf: 6134 8648, mail: siss@seges.dk
Sekretær: Anders Leegaard Riis	Landbrug & Fødevarer, Sektor for Gris Tlf.: 2465 3566, mail: anlr@lf.dk

NAV nr.: 1323

//MIH//

Dyregruppe: Smågrise og slagtegrise
Fagområde: Produktionsøkonomi
Nøgleord: Grundlag for smågrisepriser

SEGES INNOVATION

Tlf.: 87 40 50 00

info@seg.es.dk

Ophavsretten tilhører SEGES Innovation P/S. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

SEGES Innovation P/S er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.